16 Jaar, No. 9. — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag 20 Januarij 1844 —

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad. . f 12.
Franco per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

DE GEVOLGEN VAN HET TIJDVERLIES.

Onder de nuttige practische waarheden, welke de bestuurderen van ons Vaderland niet kennen, of althans niet beoefenen, is er geene, welke meer uit het oog wordt verloren, dan dat het niet gebruik maken van de kostbare oogenblikken des tijds, gewoonlijk een onherstelbaar verlies aanbrengt. In den loop van eenige weinige jaren heeft de ondervinding reeds meermalen dit vooruitgestelde bewaarheid. Al de rampen van het koningrijk der Nederlanden vinden daarin hunne voltooijing, en wij staan nu op het punt, om bij eene laatste proefneming, die rampen door eenen geheelen ondergang te zien voltrekken.

Tijdens het vereenigde Koningrijk der Nederlanden, had de regering van wijlen Z. M. Willem I, door den invloed der oligarchen, onder eenen constitutioneelen regeringsvorm, een stelsel van ABSOLUTISMUS ingevoerd, waarbij de zedelijke beginselen van het eene gedeelte der natie, aan die van het andere werden opgeofferd. Het was onvermijdelijk of de twist, door de regering zelve zoo onstaatkundig tusschen de noordelijke en zuidelijke provinciën gezaaid, moest eene spanning veroorzaken, waarbij men als natie tegen natie zoude strijden; dat is op leven en dood. Werkelijk de spanning ontstond, en werd dreigend. Dan hoe dreigend het gevaar ook wezen mogt, en hoe billijk de klagten, waaruit het gevaar ontstond, hoe menigvuldig de onwederlegbare vertogen, en dringend de smeekschriften waren van het ontevredene gedeelte der bevolking; niets mogt baten. Waar een stelsel van TOEGEEVENDHEID regt was en door eene wijze staatkunde gevorderd werd, plaatste men een stelsel van BETEUGELING. En dat stelsel van BETEUGELING deed de halve natie van het koningrijk afscheuren, omdat de regering, dat is, onze oligarchie, niet bij tijds had willen inzien, dat eene gansche bevolking niet in beweging geraakt zonder wezenlijke grieven. Men gaf naauwelijks belofte, toen de ontevredene Belgen behoefte hadden aan daden, en men beijverde niet hen door daden te bevredigen, dan voor dat de scheuring haar beslag had, dat is, toen het te laat was.

België was verloren. Het overgeblevene gedeelte van Nederland had nu eene finantieele en staatkundige hervorming noodig. De regering zelve had het erkend. En toch werd dezelve niet aangevangen. Men proclameerde een stelsel van VOLHARDING, zoo dwaas in zijn beginsel, als rampzalig in deszelfs gevolgen. Men meende alles gewonnen te hebben, omdat men de natie had geblinddoekt. Bedriegelijke berekening! Een wrevel, ontstaan uit een godsdienstig vooroordeel tegen eene private handeling des konings, was voldoende, om aller oogen te openen. Men zag, wat men vroeger niet had willen zien, dat het stelsel van VOLHARDING was een stelsel van VERDERF. Enorme schulden, en daaronder onwettige, schandelijke misbruiken, ziedaar de vruchten van de VOLHARDING. Er ontstond andermaal eene wrijving; nu niet meer van natie tegen natie; maar van het gansche koningrijk tegen de regering. Men gaf een weinig toe, en dat nog maar in schijn. Eerst na de grondwetsherziening van 1840, zag de overledene koning in, dat dezelve nutteloos voor het volk, gevaarlijk voor de kroon was. Dat hij door de oligarchie was om den tuin geleid, dat er behoefte aan meerdere hervorming voor vorst en volk bestond, werd door Willem I niet gewaardeerd, voor dat hij zich in de onmogelijkheid had geplaatst, die zelf te bewerken, dat is wederom, toen het te laat was. En het was ten gevolge van dien misstap, dat hij zich nu, na eerst de eene helft van zijne kroon verloren te hebben, genoodzaakt zag, ook nog van de andere helft, ten behoeve van deszelfs oudsten zoon, afstand te doen.

Het is noodlottig voor Nederland, dat onze staatsmannen dien toestand van het rijk niet begrepen hebben op het oogenblik, dat de scepter overging in de jeugdigere en forsche hand van Willem II. Toen was aller blijde hoop gunstig gestemd. Ieder verwachtte een' geheelen ommekeer van bestuur. Had de *nieuwe* regering van stonden af geheel met de *oude* gebroken, dan ware het mogelijk geweest alles te redden, zoo niet zonder eenige, dan toch zonder groote opofferingen, en zeker zonder de schokken, welke wij nu te gemoet gaan.

Men heeft gewacht, en wacht nog. De tijd is voorbij gevlogen en heeft in plaats van betere omstandigheden, eenen crisis doen ontstaan, wiens beslissende omstandigheden onoverzienbare gevaren doen vreezen! En van het wachten, is men nu overgegaan tot een stelsel van BEHOUD. Men vreest de ontevredenheid der bevolking, die regtmatige klagten aanheft, over onze finantieele en staatkundige verwikkelingen, en het is ter oorzake dier vrees, dat men nu, na de rampzalige stelsels van ABSOLUTISMUS en VOLHARDING, een nog veel rampzaliger aankleeft, dat van BEHOUD. En men gedenkt niet, dat in de politiek waar is, wat men in alle andere omstandigheden ziet plaats grijpen; dat men de wonde niet heelt door die te verbergen, of die met palliatieven te verzuiveren, indien er een voortdurende prikkel blijft bestaan, welke de wonde ontsteken doet. De blindheid onzer ministers gaat nog verder; in plaats van de oorzaak der ontsteking weg te nemen, stellen zij voor, eenen nieuwen en scherperen prikkel bij al de andere oorzaken van *malaise* te voegen. Bij hun stelsel van BEHOUD komen zij nog voorstellen paren van belastingen, die zulke diepe wonden aan de kern der natie moeten toebrengen, dat de ondergang van geheel den middelstand er mede gemoeid is. En dat noemt men dan BEHOUDEN!?!

Groot is thans de ontevredenheid. En zij wordt met den dag grooter, zij dreigt zelfs tot die hoogte te klimmen, dat de uitvoering der voorgestelde wet op de bezittingen, gevaarlijk zijn zal.

Is er iemand onder onze bestuurderen, die dat weet in te zien? Begrijpt dit onze vertegenwoordiging? Waarom laat men dan nu wederom den tijd nutteloos voorbij gaan? Wanneer de driften eenmaal gisten, dan is het moeijelijk die tot bedaren te brengen. Het is nu nog tijd. Een langer vruchteloos talmen is heilloos. Wanneer men bedenkt, dat eene vroegere verwaarloozing van tijd, aan den overleden Koning eerst België geweldadig, en toen Oud-Nederland bij abdikatie heeft ontrukt; dan mag men zich met angst afvragen, wat de huidige even verderfelijke politiek onzer oligarchen aan Vorst en Vaderland voorbereidt.

FRANKRIJK.

PARIJS 15 Januarij.

Heden hebben de beraadslagingen over het ontwerp van adres in de Kamer der Afgevaardigden een aanvang genomen. De heer Berryer heeft het woord gevoerd en gezegd, dat men de legitimisten beschuldigde van ontrouw aan hunnen afgelegden eed, doch hen niet voor de regtbank had doen verschijnen; dat men in 18.. [illegible] diger handelde, daar men toen de doodstraf tegen hem eischte; dat gedurende dertien jaren zijne trouw gebleken was. Verder zeide de spreker dat hij en zijne vrienden zich aan de wetten des lands onderworpen hadden, doch dat zij niet [illegible] geweten bij hunne intrede in de Kamer [illegible] te moeten afleggen.

Gedurende deze rede van den heer Berryer [illegible] zich onder de leden gelach doen hooren, [illegible]

verdroot den spreker, en hij zeide niet verder te willen gaan, daar men openlijk toonde onverschillig te zijn omtrent zijne verklaringen.

Daarop nam de heer Guizot het woord. Het deed hem leed dat de heer Berryer de tribune zoo plotselings verlaten had, hij meende in de houding der Kamer slechts eenig ongeduld, maar geenszins minachting of onverschilligheid bespeurd te hebben; hij wilde den heer Berryer antwoorden, doch zoo deze zijne handelwijze nog verder verlangde te verdedigen, was hij bereid het woord weder af te staan.

De heer Berryer bestijgt andermaal de tribune. De legitimisten meenden, zegt hij, volgens het geproclameerd beginsel van nationale souvereiniteit, hun vaderland nog te kunnen dienen. „In de salons is geen woord gesproken dat met onze regten en gevoelens in strijd is; wij hebben in Belgrave Square een jongeling gevonden, die bereid was de waarheid te hooren, welke wij hem ook voorgehouden hebben; ziedaar alles wat in die bijeenkomsten voorgevallen is; wij zijn noch verraders, noch knichelaars."

Daarop bedankte de heer Guizot den laatsten spreker, dat hij het woord weder opgevat had; hij zeide dat men voor weinige dagen te Londen kleine algemeene staten vormde en er eene eer in stelde de Regering te trotseren; dat de Regering hare pligt had gedaan, dat ook de kamer de hare moest doen.

De heer Berrijer antwoordde toen den minister weder, de heer St. Marc Girardin verdedigde zijn opstel, waarin de legitimistische reis naar Londen wordt geschandvlekt, eenige andere leden voerden nog het woord.

— Heden verspreiden zich geruchten van eenen ernstigen aard, aangaande zekere bijzonderheden, die bij gelegenheid van de debatten over het adres ter sprake gebragt zouden worden. Men zegt, dat de heer Guizot zich gereed maakt, de tribune te bestijgen met een aantal aan den post onderschepte brieven, en van de vergadering de verbanning uit de Kamer van den heer Berrijer en vele andere zijner legitimistische ambtgenooten zal verzoeken, daar hij door de gedoemde brieven zou aantoonen dat zij, sedert dertien en een half jaren, in eene onmiddelijke zamenzwering tegen de gevestigde regering betrokken zijn, en dat zij dus in dadelijken strijd, met den aan de kamer gedanen eed gehandeld hebben.

— De Brieven uit Madrid loopen tot den 9 dezer. De uitslag der verkiezingen was tot op dien tijd ver van gunstig voor de gematigde partij, die thans aan het roer der zaken is. Koningin Isabella had een langdurig onderhoud met den heer Donoso Cortes gehad om van hem bijzonderheden omtrent hare moeder te vernemen. Men sprak van eenen togt, dien de jeugdige vorstin door sommige provincien doen zou.

Narvaez heeft nu ook van den laatsten belangrijken post, die hem opgedragen was afstand gedaan, en dit wordt door de bladen zijner partij als een blijk der grootste belangloosheid geroemd, maar de tegenpartij houdt het alleen voor een bewijs van listen des generaals, die het oogenblik nog niet gekomen acht om aan zijne eerzucht onbeperkte voldoening te geven.

Het fort van Figuières is sedert den 12 dezer door de troepen der koningin bezet. De meerderheid der officieren van Ametler heeft pasporten naar Frankrijk genomen.

BELGIE

BRUSSEL, Dingsdag 16 Januarij.

De Hertog van Bordeaux is gisteren, Zondag, op zijne reis naar Duitschland door Belgie gekomen. Eergisteren avond is hij met de gewone stoompakket Earl of Liverpool van Londen, te Ostende aangekomen. De ekwipaadjes van den prins bestonden uit twee koetsen en eenen pakwagen. Op zijn reiscoupé ziet men geenerlei wapen, de panelen prijken eenvoudiglijk met eene H, gekroond door eene hertogelijke kroon met lelien.

De prins is beneden de middelmatige grootte; hij is zeer blond; zijne gelaatskleur is bleek; zijne trekken, waarin de type der Bourbons gemakkelijk te herkennen is, zijn regelmatig. Aan zijnen gang bespeurt men nog zigtbaar de gevolgen van den val van het paard, dien hij voor twee jaren gedaan heeft. Wat voornamelijk zijn physionomie kenmerkt, is een buitengewoon jeugdig uitzien en zeer veel welwillendheid.

Het gevolg van den prins bestond uit slechts vier personen, onder welke zich de hertog van Levis bevond. De prins heeft in het badhôtel te Ostende overnacht en is reeds den volgenden morgen ten 7 ure met den eersten spoortrein vertrokken.

De Hertog van Bordeaux is met regt door naar Pruisen gereisd. Ten 8 ure des morgens is de ex-kroonprins te Brugge gekomen, den levendigsten wensch te kennen gevende, die stad te bezigtigen. Z. K. H. heeft zich terstond naar de Hoofdkerk begeven, om de Mis bij te wonen. Vervolgens de stad in den haast in oogenschouw nemende, heeft hij een zeer kort onderhoud gehad met *verscheidene personen*, welke wij onmogelijk kunnen noemen.

Ten half elf ure verliet de Hertog van Bordeaux Brugge, om zijnen weg met den gewonen tweeden spoortrein te vervolgen, 20 minuten voor 4 ure kwam die trein aan den station van Mechelen aan, en de Prins maakte andermaal halte, om in de stad te gaan dineeren. De doorluchtige reiziger bezocht in haast de Domkerk.

De Hertog van Bordeaux verliet Mechelen ten 7 ure des avonds en nam den publieken spoortrein, die tot Tirlemont gaat. — Ten 8½ ure 's avonds hield de prins en zijn gevolg te Leuven stil, om aldaar den nacht door te brengen. De Hertog van Bordeaux nam zijnen intrek in het logement *de Wildeman*, alwaar geen sterveling wist noch zelfs maar vermoedde, dat de doorluchtige balling er zich tegenwoordig bevond. — Maandag morgen ten 8½ ure wachtte de hertog van Bordeaux aan den Leuvenschen station den spoortrein op, die van Brussel op Keulen gaat. Het was omstreeks 9 ure toen deze trein de reizigers van Leuven kon opnemen, waaronder zich — vele personen droegen reeds daarvan kennis — de hertog van Bordeaux bevond met de vier personadjen die den prins vergezellen.

De hertog van Bordeaux moet zich ook nog te Luik of te Aken opgehouden hebben, en eerst Dingsdag, den 16den, in den loop van den dag te Keulen zijn aangekomen. Verder strekken de berigten niet, die ons in grooten haast zijn toegezonden.

NEDERLAND

's HERTOGENBOSCH 17 Januarij. Het doet ons leed te vernemen, dat ons berigt over den brand van ll. Zondag avond is opgenomen geworden, als of wij den allezins loffelijken ijver der burgerlijke en militaire autoriteiten, te dier gelegenheid betoond, hadden willen bespottelijk maken. Dit zij verre van ons, en was zeker niet onze bedoeling. Hoe geringer gelukkig de aanleidende oorzaak van het alarm geweest is, hoe meer prijzenswaardig de ijver was der autoriteiten, die allen terstond op hunnen post stonden, ter voorkoming van grooter onheil en wanorde. Het is voorzeker daaraan alléén te danken, dat bij den grooten toeloop van menschen niet de minste wanorde, zoo in het huis, als buiten hetzelve, heeft plaats gehad. En wij verklaren plegtig, dat, zoo ons vroeger berigt eene onbedachte uitdrukking moge hebben bevat, welke voorgemeld opnemen kan billijken, dat wij die gaarne terug nemen, om naar regt en billijkheid eer te geven aan wie eer toekomt.

's HERTOGENBOSCH, 18 Januarij 1844. Zijne Exc. de heer Staatsraad Gouverneur heeft, uit aanmerking van het ingevallene dooiweder, bepaald, dat, tot wederopzegging, de Barrières op de 's Rijks en Provinciale wegen dezer Provincie, zullen gesloten zijn, te rekenen van middernacht tusschen heden en morgen.

— Bij koninklijk besluit van den 16den Januarij 1844, nº. 78, is de heer A. J. Metzlar, laatstelijk arrondissements-inspecteur te 's Hertogenbosch, benoemd tot entreposeur der 1ste klasse te Rotterdam.

Bij besluit van den 8sten derzelfde maand, nº. 69, is benoemd tot majoor op non activiteit J. R. R. de Bellefroid, op het daartoe door hem gedaan verzoek, bij pensioen verleend, onder toekenning van den rang van luitenant-kolonel, zonder bezwaar van de schatkist.

Bij twee verschillende besluiten is door Zijne Majesteit aan de hierna gemelde officieren van het corps maréchaussée het pensioen verleend, als:

aan den luitenant-kolonel F. G. Chomel, onder toekenning van den rang van kolonel, zonder bezwaar der schatkist;

aan den kapitein K. Mancel, en

aan de 1ste luitenants J. van Giessen en F. L. van der Putt;

en wijders bij hetzelfde corps benoemd:

tot majoor titulair, de kapitein J. J. C. Hoppenbrouwers, van het corps;

tot kapitein, de 1ste luitenant P. Oliviers, mede van het corps;

en in zijnen rang en ancienneteit bij voorschreven corps overgeplaatst, de 1ste luitenant J. M. Kroller, van het 5de regement infanterie.

's GRAVENHAGE, den 16 Januarij. Heden hebben de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zich weder bezig gehouden met de behandeling der belastingwet en het ontwerp wegens de vorderingen van den Graaf van Nassau. De Centrale Afdeeling is vergaderd geweest om de voordragten van wet ten aanzien der bijzondere fondsen.

Morgen ochtend zal die Afdeeling eenen aanvang maken met het zamenstellen van haar voorloopig verslag over het voorstel der belastingwet, welk verslag derhalve eerlang in gereedheid zal zijn. Ten twee ure zal de Kamer eene zitting houden.

's GRAVENHAGE, den 17 Januarij.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen eene missive van den Hoogen Raad der Nederlanden, waarbij namens dat collegie wordt aangeboden eene lijst van zes personen, die in aanmerking kunnen komen bij de te houden verkiezing van drie candidaten voor het lidmaatschap van den Hoogen Raad, in de plaats van wijlen den heer van Nes van Meerkerk. Deze lijst bestaat uit:

1o. den heer mr. Johannes Jacobus van den Hagen van den Heuvel, raadsheer in het provinciaal geregtshof in Utrecht; 2o. den heer mr. Justinus Cornelis Voorduin, raadsheer in het provinciaal geregtshof in Utrecht; 3o. den heer Johan Karel baron van Goltstein, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, te voren substituut advocaat-fiscaal bij het hoog militair geregtshof te Utrecht; 4o. den heer mr. Christiaan Johannes de Jongh van Hedikhuizen, regter in de arrondissements-regtbank te Utrecht; 5o. den heer mr. Pieter Verloren, raadsheer in het provinciaal geregtshof in Utrecht, en 6o. den heer mr. Benedictus van den Velden, officier van justitie bij de arrondissements-regtbank te 's Gravenhage.

Wordt besloten den dag der verkiezing der drie candidaten, nader te bepalen.

De heer van Goltstein acht zich verpligt te verklaren, dat, hoezeer hij hoogelijk vereerd is door de aanwijzing door den Hoogen Raad, op hem gevallen, hij niet verlangt zijne tegenwoordige betrekking van volksvertegenwoordiger te verlaten, zoodat hij verzoekt, dat zijne geachte ambtgenooten op hem geene aandacht vestigen.

Is ontvangen een twintigtal verzoekschriften, waarvan de meeste bedenkingen inhouden, tegen de voorgedragen belastingswet op de bezitting. Zij zijn onder anderen van ingezetenen, landbouwers enz., van Noord-Braband, Gelderland, Zuid-Holland, Noord-Holland, Vriesland, Overijssel. Gedeputeerde Staten van Limburg enz., wijders adressen houdende bezwaren tegen den accijns op den turf enz. — Verzending aan de Commissie.

De Centrale Afdeeling doet verslag: 1º op het ontwerp van wet, tot regeling der bijzondere fondsen, en 2º, op dat tot opheffing en afsluiting der bijzondere fondsen. Wordt besloten, de beraadslaging

gingen over die ontwerpen te houden op aanstaanden Vrijdag.

De Voorzitter deelt mede, dat door de afdeelingen tot rapporteurs over het ontwerp van wet, wegens de vorderingen van Z. M. Graaf van Nassau, benoemd zijn de heeren van Akerlaken, Scheers van Harencarspel, Uytwerf Sterling, Faber, van Riemsdijk en Hinlopen.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der beraadslaging over het voorstel der Commissie voor de verzoekschriften, betrekkelijk een stuk van P. M. S. Bats te 's Gravenhage, bevattende twee ontwerpen tot regeling der finantiële omstandigheden van het Rijk.

De Commissie heeft namelijk in de laatste zitting voorgesteld omtrent dit verzoekschrift over te gaan tot de orde van den dag, welk voorstel alstoen bestreden werd. -- Na eenige discussie, waarvan de heeren de Monchy en Duymaer van Twiss, ter verdediging, en de heeren van Dam van Isselt, de Jong en van Goltstein, tot bestrijding dezer conclusie, deel namen, is met 29 tegen 18 stemmen het voorstel der Commissie afgewezen, en alzoo besloten het verzoekschrift ter griffie neder te leggen.

Tegen de orde van den dag hebben zich verklaard de heeren Verwey Mejan, Scheers van Harencarspel, Medderman, Brouwer, Petit, Corver-Hooft, van Rosenthal, Faber, van Riemsdijk, Michiels van Verduynen, van Golstein, Kniphorst, Corneli, Tromp, Mutsaers, van Panhuys, Schooneveld, de Jong, Nederburgh, Gouverneur, Repelaer, van Rijckevorsel, Menso, Boreel, de Man, van den Bosch, van Dam van Isselt, Luzac, van Heeckeren en Luyben.

Voor de orde van den dag hebben gestemd de heeren Cost Jordens, Enschedé, Snouck Hurgronje, Hooft, Bruce, van Bleyswijk, van Akerlaken, van Rappard, Tresling, Hinlopen, Telting, Buma, van Nagell, de Backer, de Monchy, Duymaer van Twiss, Star Busmann en Gevers.

De Commissie brengt vervolgens verslag uit, bij monde van den heer de Monchy: 1°, op een adres van R. Pardo, commissionair in effecten te Amsterdam, een plan mededeelende tot eene negotiatie van duizend millioen à 3 percent. De Commissie stelt de orde van den dag voor. Ook dit ondervindt wederom bezwaar, en met 27 tegen 18 stemmen wordt dit voorstel afgewezen, en daarentegen besloten het adres ter griffie te deponeren.

Voor de orde van den dag hebben gestemd de heeren Cost Jordens, Corver-Hooft, Enschedé, Snouck Hurgronje, Hooft, Bruce, van Bleyswijk, van Akerlaken, van Rappard, Tresling, Hinlopen, Telting, Buma, Backer, de Monchy, Duymaer van Twiss, Star Busman en Gevers.

En 2°, brengt de heer de Monchy verslag uit op een stuk, waaronder gesteld zijn de woorden: *pro patria*, en, houdende plan van eene geldleening, bij wijze van loterij. Dit stuk niet onderteekend zijnde, en dus niet aan de vereischten voldoende, stelt de Commissie voor, daaromtrent over te gaan tot de orde van den dag. -- Dien overeenkomstig wordt besloten.

Door den heer de Jong wordt verslag gedaan op een verzoekschrift van den heer G. A. van der Giesen, die zich beklaagt, dat er door het Departement van Justitie subsidien verstrekt worden aan het Journal de la Haye, het Nederlandsch Nieuwsblad, het Gentsche en andere bladen, en die betoogt, dat bij het ophouden daarvan, de schatkist een aanmerkelijk voordeel trekken zou. De Commissie stelt voor, nopens dit adres over te gaan tot de orde van den dag.

Hiertegen komen op de heeren Bruce, van Golstein, Kniphorst, Duymaer van Twiss en Luzac, die, hetzij het nederleggen van het verzoek ter griffie voorstaan, hetzij een voorstel van den heer Golstein ondersteunen, om het adres, ten fine van informatie, te verzenden aan Zijne Exc. den Minister van Justitie. De heer de Jong heeft het voorstel der Commisie verdedigd, hetwelk door den heer Schooneveld wordt ondersteund. Sommige leden stonden wel het denkbeeld voor, dat het Ministerie organen behoorde te hebben, om zich te verdedigen, maar meenden, dat het daarvoor dan openlijk moest uitkomen en gelden behoorde aan te vragen.

Tot stemming overgegaan zijnde, is het voorstel der Commissie, om over te gaan tot de orde van den dag, verworpen met eene meerderheid van 33 tegen 12 stemmen. Voor hebben gestemd de heeren Backer, de Monchy, Corver Hooft, Enschedé, Snouck Hurgronje, Hooft, van Bleyswijk, Schooneveld, Tresling, Telting, Hinlopen en de Jong.

Derhalve thans besloten zijnde tot het nederleggen van het verzoekschrift ter griffie, wordt in omvraag gebragt het verzenden van hetzelve bij afschrift aan Z. Exc. den Minister van Justitie ten fine van informatie. Ook daartoe wordt besloten met eene meerderheid van 26 tegen 12 stemmen.

Tegen hebben gestemd de heeren Kniphorst, van Bleyswijk, van Akerlaken, van Rappard, Schooneveld, Tresling, Hinlopen, Telting, Buma, Gouverneur, Repelaer, van Rijkevorsel, Backer, Menso, de Monchy, Faber, van Riemsdijk, Enschedé, Snouck Hurgronje, en Hooft.

Daarna wordt de vergadering tot overmorgen gescheiden.

-- Men verneemt dat het Z. M. den Koning, bij de wet van 5 dezer, no. 66, behaagd heeft aan Gijsbert van Dijk, thans gedetineerd te 's Gravenhage, kwijtschelding te verleenen van de straf van onthoofding, waartoe hij bij arrest van het provinciaal hof van Zuid-Holland, van 20 September 1843, was veroordeeld, zijnde die straf veranderd in die van het zwaaijen met het zwaard over het hoofd en tuchthuisstraf van tien jaren.

-- Volgens de van regeringswege opgemaakte tabellen bedroeg de bevolking dezes rijks op 1 Januarij 1843, 2,957,473 zielen, te weten: Noord-Braband 390,404, Gelderland 358,718, Zuid Holland 544,215, Noord-Holland 456,007, Zeeland 156,899, Utrecht 148,898, Vriesland 236,612, Overijssel 205,701, Groningen 182,284, Drenthe 77,565 en Limburg 200,170.

In 1842 is de algemeene bevolking des Rijks, door het meerder aantal geboorten dan sterfgevallen, toegenomen met een aantal van 24,695 zielen of ruim $\frac{1}{115}$ dan de geheele bevolking, zijnde 10,861 minder dan in 1841 welk verschil zoowel uit het minder getal geboorten als uit het meerder getal sterfgevallen is ontstaan.

Het algemeen bedrag der geboorten beliep 105,629 zielen, waaronder 54.466 van het mannelijk en 51,163 van het vrouwelijk geslacht, zijnde in rede tot de bevolking op 1 Januarij 1842 als 1 tot 27,7.

Het totaal der sterfgevallen beliep 80,934, waaronder 41,388 van het mannelijk en 39,546 van het vrouwelijk geslacht, zijnde in rede tot de bevolking als 1 tot 36,2.

De onechte geboorten hebben in 1842 bedragen 5,516, zijnde ruim 0,052 van het aantal geboorten in het algemeen.

Het aantal doodgeborenen of als levenloos aangegeven kinderen bedroeg 2,263 voor het mannelijk en 1,743 voor het vrouwelijk geslacht, dus te zamen 4006 kinderen, of ruim 0,046 van het algemeen bedrag der geboorten.

Het aantal huwelijken bedroeg 21,064, zijnde $\frac{1}{137}$ der bevolking.

Bij de wettige geboorten was de algemeene verhouding der jongens tot de meisjes als 1000 tot 968.

De verhouding van het aantal wettige geboorten tot dat der huwelijken was 4,7.

Bij de sterfgevallen was de verhouding van het mannelijk tot het vrouwelijk geslacht als 1000 tot 955.

Ten aanzien der geboorten waren het wederom de provinciën Zuid-Holland, Noord-Holland, Zeeland en Utrecht, welke de gunstigste verhoudingen vertoonden, terwijl zij tevens de ongunstigste verhoudingen ten aanzien der sterfte opleverden.

De ongunstigste verhouding voor de geboorten heeft in Drenthe en de gunstigste voor de sterfte in Noord-Braband plaats gehad.

Het grootste aantal onechte geboorten, in verhouding tot het algemeen bedrag der geboorten, heeft zich in Zuid- en Noord-Holland vertoond, terwijl Noord Braband ten dezen aanzien een *minimum* heeft opgeleverd.

Met betrekking tot het aantal huwelijken heeft Vriesland de gunstigste verhouding, doch Noord-Braband de ongunstigste vertoond.

De meeste geboorten zijn voorgevallen in Februarij en het grootste aantal sterfgevallen in Januarij, terwijl de maand Julij zich gekenmerkt heeft als het *minimum* van geboorten en sterfgevallen.

-- Bij art. 3 der wet van den 30 Mei 1840, (Staatsblad no. 16) is bepaald, dat de beschrijving voor de belasting op de runderen, paarden en schapen, ten behoeve van het fonds voor den landbouw, zal geschieden door de hoofden der plaatselijke besturen, telken jare, op een en denzelfden dag, en wel op den laatsten Januarij, of (deze op een zondag invallende) op den 1 Februarij, en den volgenden dag, indien één dag niet voldoende mogt zijn, eene opneming van al de in hunne gemeente aanwezige runderen, paarden en schapen zullen doen plaats hebben, en daarvan een staat opmaken, welke vervolgens aan den ontvanger der directe belastingen tot het opmaken der kohieren, zal worden ter hand gesteld.

Volgens eene ontvangen missive van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken, van 18 Dec. jl., schijnt deze wetsbepaling niet overal door de hoofden der plaatselijke besturen in het oog te zijn gehouden, maar heeft men de beschrijving hier en daar op andere dagen gedaan dan de wet voorschrijft. Zulks heeft ten gevolge gehad, dat eenige weinige veehouders, die, op de gedane weigering om hun vee ter beschrijving te doen opnemen, naar aanleiding van art. 5 der wet van 9 Julij 1842 (Staatsblad no. 21), door de arrondissements-regtbank, tot geldboeten verwezen waren, bij het provinciaal hof vernietiging van die vonnissen hebben erlangd, op grond dat de veehouders geregtigd zijn om op latere tijden, behalve in casu, van het tweede gedeelte van art. 3 der laatst aangehaalde wet, de aanwijzing van en den toegang tot hun vee te weigeren.

Vermits intusschen het belang der zaak vereischt, dat de overtredingen, tot de handhaving der beide aangehaalde wetten betrekkelijk, met klem worden vervolgd en bestraft, zoo zijn de plaatselijke besturen, op uitnoodiging van welgemelden Minister aangeschreven, om zich, met opzigt tot den tijd der te doene beschrijving van het vee voor de belasting, daar waar zulks niet reeds mogt geschieden, aan de letterlijke bepaling van art. 3 der wet van 30 Mei 1840 (Staatsblad no. 16) te houden.

-- Volgens eene aanschrijving van Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken zullen, te rekenen van den 1 Februarij 1844 af, in den gewonen regel, door Z. Exc. worden afgewezen: 1°. alle aanvragen om vergoeding van gedode paarden ten gevolge van den kwaden droes, indien er niet minstens drie weken tusschen de aangiften en het voorstel tot afmaking zijn verloopen, in welken tijd de genezing zal moeten zijn beproefd, en 2o., alle aanvragen om vergoeding voor de bekleedselen van rundvee, hetwelk aan de longziekte is gestorven, indien er niet minstens veertien dagen tusschen de aangifte en het sterven van gemeld vee zijn verloopen, gedurende welken tijd de genezing zal moeten beproefd zijn.

-- H. K. H. Mevrouw de Prinses Albert van Pruissen is den 12 dezer, op Hare terugreis van Rome naar Berlijn, door Augsburg gekomen.

-- Volgens berigt uit Dordrecht was eergisteren de vaart op de rivier, uithoofde van het ijs, geheel gestremd, en hadden de beide van Antwerpen en Middelburg komende en naar Rotterdam bestemde stoombooten aldaar eene ligplaats moeten zoeken. Gisteren morgen heeft zich het ijs voor Dordrecht

gezet, doch was later weder drijvende geraakt. Ook voor Rotterdam was de rivier vol drijfijs. Boven Dordrecht in het zoogenaamde Kerkerak voor Papendrecht en in den Noord alsmede in den Pelser zat, naar men verneemt, het ijs gisteren onbewegelijk.

Te Keulen en te Dusseldorf zijn de bruggen over den Rhijn wegens den ijsgang den 13 dezer weggenomen.

— Dezer dagen is alhier verschenen een prospectus of proefblad van een bij afleveringen uit te geven werk, onder den titel van: *Nederlandsche Atlas. — Staatkunde, Handel, Nijverheid enz.*; — waarvan de redactie zich bekend maakt als bestaande uit »eenige lieden, die zich, ten gevolge van de » ongunstige tijds-omstandigheden, in hunne in-» komsten verminderd ziende, deze wenschen te » vergoeden, door den, voor hen thans nutteloo-» zen, tijd nuttig te besteden.” Die redactie berigt voorts, dat »het voornaamste doel van dat werk » is, om door eene verzameling van de meest be-» langrijke redevoeringen, vertoogen en artikelen, » die in onze dagbladen en geschriften gevonden, » en niet alle door de natie kunnen gelezen wor-» den, aan deze, in eenen beknopten zin, bekend » te maken, met bijvoeging van andere artikelen, » het zij van ons zelven, het zij door andere schrij-» vers ingezonden.”

In deze *gedrukte* bekendmaking van de bedoelingen der redactie schijnt intusschen eene uitlating te hebben plaats gehad, welke wij in staat zijn aan te vullen.

Aan de exemplaren van het genoemde proefblad, welke onder anderen aan de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal zijn toegezonden, was gehecht een *geschreven* briefje, letterlijk van den volgenden inhoud:

» HET IS IN HET PERSONEEL BELANG VAN ALLE DIE PERSOONEN, WELKE AAN DE CRITIEK ZIJN BLOOTGESTELD, OP » DIT WERK IN TE TEEKENEN. »

Het is onnoodig hier iets bij te voegen: de zaak zelve spreekt duidelijk genoeg.

(*Ned. Staats Cour.*)

— Uit Curacao zijn berigten ontvangen van den 15 November. Dezelve zijn gunstig ten opzigte van den gevallen regen. Overal was men bezig den nu vruchtbaar geworden grond te bearbeiden: inzonderheid was de bedrijvigheid groot op ’s Rijks etablissement *Plantenrust*, hetwelk, naar een stelsel van waterpasse begreppeling, tot de nopal- en andere cultuur in gereedheid werd gebragt, door vrije lieden, welke volgens taak werden betaald en nu veel meer en beter werkten dan voorheen, toen zij op daggeld arbeidden. Te Aruba werd wederom op nieuw veel goed gevonden; een ieder was daar weder aan het graven gegaan; enkele personen hadden binnen weinige dagen ettelijke ponden gouds bijeenverzameld.

Ingezondene Stukken.

Mijnheer de Redacteur!

UEd. zoudt een uwer lezers genoegen doen, met de onderstaande regels in uw geacht vaderlandslievend dagblad te plaatsen; het is slechts een weinig geschrift van een Heiboertje, die zich doorgaans ook niet veel met schrijven ophoudt. Maar daar er tegenwoordig zoo veel geschreven wordt, voel ik mij gedrongen ook eens de pen op te vatten, om het onderstaande aan het publiek mede te deelen:

Ik ben dan een Heiboertje, die vrijwillig de wapens voor het dierbare vaderland opgevat heeft van 1830 tot 1833; ik had toen met duizende anderen mijn goed en bloed voor hetzelve veil! geene opoffering was voor ons te duur; maar wat hebben wij nu voor al die opofferingen? niets als eene zware belasting, die nu nog verhoogd staat te worden!

Hoe de vrijwilligers bedankt zijn, behoef ik UE. niet te melden, zulks is genoeg bekend: hoe zij beloond zijn, getuigen de rekwesten die ik opgezonden heb; ik heb zelfs om een ambt gevraagd, zonder bezwaar van ’s Rijks schatkist, maar, jawel, hoe ik gevraagd, gebid en gesmeekt heb, niets kan ik verkrijgen. Nu, dat nog niet is kan komen. Ik ben dan nu gehuwd, moet UE. weten, heb eene vrouw met zes kinderen en bezit een inkomen van *f* 800 ’s jaars, daarvan moet ik betalen *f* 40,48 cents aan grondlasten, *f* 40,76 cents aan personeelen omslag, *f* 22,00 aan dorpslasten, dan nog de belasting van het gemaal, geslagt, zout, zeep, enz.; de tienden, pachten en cijnsen: dat gezamenlijk bedraagt circa *f* 200,00 aan belastingen, dus is er nog over *f* 600,00, daarvan moet ik mij met vrouw en kinderen kleeden en in de dagelijksche behoeften voorzien, en dat alles is weder belast, zoodanig, dat in een woord *al* wat men in de Nederlanden verbruikt belast is, en er dus weinig meer overschiet. Nu komt het besluit van Z. Exc. de minister van finantien, volgens welke wet wordt berekend ik aan inkomsten bezit *f* 800, dit vermenigvuldigd met *f* 22½, is alzoo *f* 18000 kapitaalswaarde: dat belast met 1½ procent is *f* 15 van de *f* 1000, dus van de *f* 18000 is dit *f* 270; wat zou ik lagchen, indien het gouvernement mijn goed voor *f* 18000 wilde afkoopen. Nu bij die *f* 270 de gewone belasting van *f* 200, maakt te zamen *f* 470, alzoo heb ik een overschot van *f* 330 van mijne 800 guldens inkomsten. Leef nu eens van die *f* 330 als een fatsoenlijk boerenmensch, men moet zijn knecht en meid toch ook eenmaal betalen, en dan de armen moet men ook niet vergeten, of moet alles maar naar de Ommerschans? dan wordt er weder geschreeuwt! Hoe gaarne ik al mijn werk zelfs wilde verrigten, is zulks onmogelijk en alles optebrengen en van niets te leven is nog onmogelijker. De kapitalist heeft het gemakkelijker als ik, met zijne coupons afteknippen; doch ik zou niet morren en nog zeer vergenoegd zijn, als die hatelijke belasting op de bezittingen maar weg bleef, want als die doorgaat, is het met den burger en boerenstand gedaan! Er zijn nu reeds zoo vele onvergenoegden in ons land, laat men om Godswil dat getal toch niet vergrooten, want de kaars vliegt met een zwavelstok in brand en die vlam is moeijelijk uit te blusschen.

Voor die commissie is het ook een leelijk postje, want willen zij zich volkomen van hunnen pligt en geweten kwijten, moeten zij alles bij mij komen opnemen van den zolder tot den kelder.

. . . .

Ja het is net zoo slim als in de Fransche overheersching, die heeren kunnen mij verpligten om mij uit te kleeden tot op mijn hemd toe, want ik kon wel eens een fluweel hemd aan hebben en dat is van meerder waarde als een grof linnen; dus heeren uit de Commissie, ik beklaag UE. van harte, en ik ben zulks verpligt alles geduldig toe te laten, want ik moet aan mijn eed en pligt, gelijk die heeren, getrouw blijven. Ik bid en smeek de Staten-Generaal dat zij toch nog een Hollandsch hart bezitten en het volkomen van de hand mogen wijzen.

Ik ben een heiboertje en heb een plan in mijn hoofd, mogt er iets goed van gekeurd worden, dit zou mij aangenaam zijn; ik wil het thans bloot leggen.

Men moest heen gaan en van iedere inkomsten voortspruitende uit vaste goederen, cischen 5 percent, dus dat was van mijne *f* 800, veertig voor het vaderland; een militair die *f* 800 pensioen heeft, ook 5 percent; dus dito een burger die geen eigendom heeft, aanslaan, volgens zijne levenswijze en zulks is niet beter te treffen als bijv. aan mobilair betaalt hij *f* 10 dat 5 maal vermenigvuldigd is *f* 50 voor het vaderland, een ambtenaar ook zoo van zijn inkomen, een bezitter van ’s lands effecten die *f* 50 interest van het land trekt, kan ook ligt *f* 2,50 aan dat dierbare vaderland wedergeven, zoo eens gedaan over 1844 en over 1845, dus in twee jaar zou men toch ook wel aan de 35 millioen komen, en een ieder zal gaarne iets voor het land doen, als dat daarmede gered is. Men kon langzamerhand beginnen met de 5, 4 en 4½ percent aftelossen en eene negotiatie aangaan van 3 percent a *f* 92, een ieder die het wel meent met zijn geboorte grond, zal gaarne daar deel in nemen; dan voorts alle posten die er naar 1845 te vergeven waren, langzamerhand in tractement verminderen; wil de ambtenaar ze niet, wel vele gegoede ingezetenen zullen ze gaarne tot welzijn van het vaderland aannemen; dan nog eene herziening der *Grondwet* en al het geld en gemor nam een einde, zoo als ik heiboertje ook een einde aan dezelve maak; mogt ik iets gedaan hebben tot welzijn van mijn vaderland, zeer gelukkkig zou ik mij achten.

Mijnheer de Redacteur, wees zoo goed en neem dit in uw geacht Dagblad op, en u zal zeer verpligten.

Uw Dw. Dienaar,
het Vaderlandslievend Heiboertje.

Advertentien.

*** Door het op pensioen stellen van eene Officier der Kavalerie, zoo zijn er TWEE extra goed gedresseerd en zonder gebreken

BRUINE MERRIES, RIJPAARDEN,

van gewone taille,

TE KOOP.

Dezelve zijn te bezigtigen in de Klein Putstraat te *’s Bosch.*

*** Twee Jufvrouwen van de Roomsch-Catholijke Godsdienst, tusschen de 30 a 40 jaren oud, behoorende tot eene fatsoenlijke afkomst, geboren en wonende in de provincie *Limburg*, zijnde zonder ouders en hebbende eene verzorgde opvoeding bekomen, zagen zich gaarne geplaatst als JUFVROUWEN VAN GEZELSCHAP. Kunnende tevens het huishouden nazien, alsmede zijn zij niet ongenegen, indien er kinderen zijn, dezelve te instruëren in FRANSCHE, DUITSCHE en NEDERLANSCHE TALEN, HANDWERKEN en MUZIJK, zullen meer op eene goede behandeling letten dan op een groot salaris. Omtrent hun gedrag kan men de beste getuigschriften bekomen.

Adres Franco brieven, onder litt. A. B. poste restant te *Maastricht.*

«*» De Notaris *H. A. BYVOET*, gevestigd te *’s Hertogenbosch*, zal, ten verzoeke van Mevrouw *DE DOUARRIÈRE* van den Heer Mr. *G. B. VERHEYEN*, op *Dingsdag* en *Woensdag* den 6 en 7 *Februarij* 1844, beide dagen des voormiddags ten 10 ure, op Haar Ed. Geb. Goederen, te *Boxtel*, publiek verkoopen:

Op *Dingsdag* in het Bosch de Kamp 80 *Koopen* Buitengewoon Zware EIKENBOOMEN, waaronder veel MOLENSTANDERS, MOLENBORSTEN, voorts KUIP- en TIMMERHOUT; en op *Woensdag* aan de Afstandsche Hoef, 20 *Koopen* Extra Zware BEUKENBOOMEN:

Zegt het voort.

Een HUIS te huur
te Luiks-Gestel

TEGEN HALF MAART AANSTAANDE, bestaande uit 4 BENEDEN en BOVENKAMERS, KEUKEN, KELDER en BAKHUIS, met MOESTUIN en BOOMGAARD, zamen groot circa één halve Bunder,

Te bevragen in persoon of met Franco Brieven bij den heer Burgemeester te *Luiks Gestel.*

Graanmarkt

van
’s HERTOGENBOSCH,
van Maandag, Dingsdag en Woensdag, den 15, 16 en 17 Januarij 1844.

Rogge, was ruimschoots aangevoerd, en werd door grage koopers, tegen het bedingen van omtrent voorgaande prijzen spoedig opgeruimd.

Boekweit, was niet veel ter markt, doch bijzonder gezocht.

Haver, was veel aangebragt en vond aan den vorige koers gerede koopers; het navolgende is besteed geworden, als:

ROGGE	*f* 4,50 à *f* 5,[illegible]
BOEKWEIT	- 4,60 - - 4,[illegible]
HAVER	- 1,80 - - 2,[illegible]

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarnaar de zetting van het brood op Donderdag den 18 dezer is geschied 4.81[68]

De 3 Nederl. ponden Roggebrood 24 Cent.
Het — — — Boter *f* 0,50 a *f* 0,60.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Woensdag 17 Januarij 4½ Ure. W. S. 2½ pCt. 55$\frac{5}{16}$, 55, $\frac{1}{16}$. Dito 5 pCt. 100$\frac{1}{4}$. Synd. [illegible] pCt. 94$\frac{5}{16}$, $\frac{1}{8}$. Hand. 136$\frac{3}{4}$, 137$\frac{1}{4}$, 136$\frac{7}{8}$. O. I. 5 pCt. [illegible] Aand. Holl. Spoorweg. 65$\frac{1}{4}$. Ard. 85 p. st. 21$\frac{5}{8}$. Dito [illegible] 21$\frac{5}{16}$. Dito 3 pCt. 32. Fransche Uitg. 6$\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$. Port. [illegible] 2½ pCt. 46$\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$. Dito 4 pCt. 91$\frac{7}{16}$, $\frac{1}{2}$. Do. Stiegl. en Cert. [illegible] Brazilien 100 p. st. 72$\frac{3}{8}$.

Ter drukkerij van D. A. W. de ROOIJ.